

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
з дисципліни
«СОЦІОЛОГІЯ ПРОФЕСІЙ»**

ХАРКІВ-2023

Тема 1. Соціологія професій як наука.

План

1. Повсякденне та наукове розуміння сутності професій
2. Передумови появи соціології професій як самостійної галузі соціологічного знання
3. Об'єкт і предмет соціології професій
4. Соціологія професій в системі суспільних наук
5. Соціологія професій як галузь соціологічного знання

Реферати

1. «Професія» в історичному контексті.
2. Соціологічна класика про професіоналізм.
3. Сучасні соціологічні концепції професіоналізму.
4. Коригування моделей професіоналізму: професійний і менеджерський проект.
5. Соціальне конструювання професії.

Література: 1-6, 12

Тема 2. Класичні соціологічні підходи до вивчення феномену професій

План

1. Погляди Г. Спенсера на інститут професії.
2. Е. Дюркгейм про сутність професій і їх значення в суспільному розподілі праці.
3. Професії в теорії К. Маркса.
4. Покликання і професія в теорії М. Вебера.
5. П. Сорокін про професії, професійні групи та професійну стратифікацію
6. Т. Парсонс про професії та професійний комплекс

Реферати

1. Академічна професія.
2. Професійна нерівність в світі та Україні.
3. Соціальний статус професії, тенденції його зміни в сучасному суспільстві.
4. Принципи побудови моделі фахівця.
5. Професійна практика і соціологічна професія.

Література: 1-6,8-12

Тема 3. Сучасні соціологічні концепції професіоналізму

План

1. Макросоціологічна орієнтація в дослідженні професій.
2. Мікросоціологічна орієнтація в дослідженні професій.
3. Інтегративні теорії як підхід до аналізу професій.

Реферати

1. Позиції професіоналів в соціальній структурі.
2. Професіонали в сучасній організації: боротьба за автономію.
3. Соціологічні дослідження професій в СРСР та незалежній Україні.
4. Вплив професії на поведінку людей.
5. Форми професійної деформації, їх причини та засоби професійної реабілітації.

Література: 1-6,8

Тема 4. Історичні закономірності становлення професійної діяльності

План

1. Зародження трудової діяльності
2. Античність і перші ознаки професійної праці
3. Класичні професії в середньовічній Європі.
4. Професія як соціальний інститут. Формування професійного комплексу

Реферати

1. Діагностика професійно важливих якостей.
2. Професійні групи: моделі вимірювання соціального статусу.
3. Поділ праці та його види.
4. Професійна структура в Україні.
5. Аналіз поняття «професія».

Література: 1-6,8

Тема 5. Соціально- професійна структура українського суспільства

План

1. Соціально-професійна структура українського суспільства
2. Повні професіонали, напівпрофесіонали та нові професіонали
3. Професійні адаптація і мобільність
4. Престиж і статус професій: поняття, практика прикладних досліджень

Реферати

1. Ринок праці і попит на професії в сучасній Україні.
 2. Найбільш затребувані професії в сучасній Україні.
 3. Професійні групи: моделі вимірювання соціального статусу.
 4. Соціально-професійна стратифікація.
 5. Умови формування професіоналізму.
- Література: 1-7

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1	Вакуленко С.М. Соціологія праці: навчально-методичний посібник. Київ: Знання, 2008. 262 с.
2	Варга Н.І. Інституціоналізація соціальних практик неформальної зайнятості населення в транзитивному суспільстві: монографія. Ужгород: ТОВ «РІ-КУ», 2020. 288 с.
3	Погрібна В. Л. Соціологія професіоналізму : монографія / В. Л. Погрібна. – Київ : Алеута, КНТ: ЦУЛ, 2008. – 336 с.
4	Погрібна В. Л. Соціологія професіоналізму як галузь соціології: онтологічні, епістемологічні, практичні аспекти (на прикладі діяльності органів внутрішніх справ України) : автореф. дис. ... д-ра соціол. наук : 22.00.04 / В. Л. Погрібна ; Харк. нац. ун-твнутр. справ. – Харків, 2009. – 35 с.
5	Симончук О. Класифікатор професій ISCO-88: історія розроблення, концептуальні засади, модель операціоналізації, застосування в соціологічних дослідженнях / О. Симончук // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2008. – № 3. – С. 24–41.
6	Український ринок праці: імперативи та можливості змін: колективна монографія / за наук. ред. І.Л. Петрової, В.В. Близнюк; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». Електронні дані. Київ, 2018. 356 с
7	Соціологічна теорія : традиції та сучасність : навч. посібн. / за ред. А. Ручки, – К. : Ін-т соціології НАН України, 2007. – 363 с. [Електронний ресурс].

– Режим доступа : <http://www.twirpx.com/file/204003/>.

Допоміжна література:

8	Гіденс Е. Соціологія / Е. Гіденс / пер. з англ. В. Шовкун, А. Олійник; наук. ред. О. Іващенко. – К. : Основи, 1999. URL: http://westudents.com.ua/glavy/86796-dti-t-hto-h-doglyada.html
9	Лукашевич М.П. Соціологія праці: навчальний посібник. Київ: Либідь, 2004. 440 с.
10	Лукашевич М.П. Лукашевич О.М. Шандор Ф.Ф. Соціологія економіки: підручник. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2021. 294 с
11	Матвеев, В. О. Економічна соціологія : підручник / В. О. Матвеев, Л. І. Лясота. – Суми : Університетська книга, 2006. – 184 с.
12	Огаренко, В. М. Соціологія праці : навч. посіб. / В. М. Огаренко, Ж. Д. Малахова. – К. : 43 Центр навч. літ-ри, 2005. – 304 с
13	Вербець В. В. Соціологія : навч. посібн. / В. В. Вербець, О. А. Субот, Т. А. Христюк. – К. : Кондор, – 2009. – 550 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya
14	Рожанська Н. В. Загальна соціологічна теорія : навч. посіб. / Н. В. Рожанська, О. М. Дрожанова, О.А. Онофрійчук за наук. ред. І. А. Мейжис, В. Л. Гавелі. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. – 336 с. URL: https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/
15	Українське суспільство в умовах війни. 2022: Колективна монографія / С. Дембіцький, О.Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. член.-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Головахи, д. соц. н. С.Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 410 с. URL: https://i-soc.com.ua/assets/files/monitoring/maket-vijna...2022dlya-tipografiivse.pdf
16	Фединець Н. І. Соціологія ринку : / Н. І. Фединець, Ю. Б. Миронов, М. Р. Гонська. – навч. посібн. – Львів : Вид. ЛКА, 2011. – 226 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://tourlib.net/books_others/_sociologia-rynku.htm

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Архів журналу «Соціологія: теорія методи, Маркетинг». URL: <http://stmm.in.ua/archive/>
2. Інститут соціології НАН України. Видання. Соціальні виміри суспільства URL: <https://i-soc.com.ua/ua/edition/socialni-vimiri-suspilstva/>
3. International Sociology: SAGE Journals. URL: <https://journals.sagepub.com/home/iss>
4. Київський міжнародний інститут соціології. URL: <https://www.kiis.com.ua/>
5. Соціологічна асоціація України. URL: <http://www.sau.kiev.ua/>
6. SOCIS: Центр соціальних та маркетингових досліджень. URL: <http://socis.kiev.ua/ua/>

7. Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка. URL: <http://www.uisr.org.ua/>
8. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: <https://dif.org.ua/>
9. Статистичні матеріали Держкомстату України URL: ukrstat.gov.ua
10. Соціологічна асоціація України, дослідження URL: <http://sau.in.ua/doslidzhennya/>
11. Центр Разумкова. URL: <http://razumkov.org.ua/>